

Obsah

I VŠEOBECNÝ RÁMEC ÚČETNÍCH VÝKAZŮ	1
1 REGULACE A HARMONIZACE	3
1.1 Klasifikace účetních systémů	4
1.1.1 Deduktivní postup	5
1.1.2 Induktivní postup	7
1.1.3 Kulturně sociální přístup	9
1.2 Národní regulace účetnictví	10
1.2.1 Regulace po linii běžného účetnictví	11
1.2.2 Regulace po linii účetního výkaznictví	13
1.2.3 Ilustrace: regulace účetnictví v USA	13
1.3 Harmonizace v rámci Evropské unie	19
1.3.1 Čtvrtá směrnice	20
1.3.2 Ostatní účetní směrnice	22
1.3.3 Dosažené výsledky a vzniklé problémy	23
1.3.4 Snaha o řešení problémů	24
1.4 IFRS – nástroj celosvětové harmonizace	27
1.4.1 Stručně o koncepčním rámci IFRS	28
1.4.2 Stručně o standardech IAS/IFRS	30
1.5 Vývoj účetního výkaznictví	32
2 KONCEPČNÍ RÁMEC ÚČETNÍCH VÝKAZŮ (1)	35
2.1 Cíle a charakteristiky účetního výkaznictví	37
2.1.1 Cíle účetních výkazů	37
2.1.2 Kvalitativní charakteristiky účetního výkaznictví	38
2.2 Základní východiska	45
2.2.1 Předpoklad trvání podniku	45
2.2.2 Akruální báze	46
2.3 Stavební prvky rozvahy	48
2.3.1 Aktiva, závazky, vlastní kapitál	48
2.3.2 Rozpoznávání prvků rozvahy	53
2.4 Stavební prvky výsledovky	54
2.4.1 Zisk/ztráta na akruální bázi	54
2.4.2 Definice prvků výsledovky	57
2.4.3 Preciznější definice výnosů a nákladů	59
2.4.4 Rozpoznávání výnosů a nákladů	64
2.4.5 Zásady pro uznání nákladů	66

3	KONCEPČNÍ RÁMEC ÚČETNÍCH VÝKAZŮ (2)	71
3.1	Pojetí kapitálu a jeho uchování	72
3.1.1	Kapitál a podniková podstata	72
3.1.2	Pojetí a uchování kapitálu podle IFRS	73
3.2	Modely finančního účetnictví	75
3.2.1	Klasifikace nákladů podle funkce a podle druhů	75
3.2.2	Účetnictví versus daně	80
3.3	Příklad: systémové vazby účetních výkazů	81
3.3.1	Kalendářní a hospodářský rok	81
3.3.2	Rozvaha	82
3.3.3	Výsledovka	83
3.3.4	Výkaz cash flow	87
3.4	Bilanční rovnice – nástroj zobrazení transakcí	91
4	OCEŇOVÁNÍ AKTIV A ZÁVAZKŮ	95
4.1	Význam oceňování aktiv a závazků	96
4.2	Oceňovací báze	98
4.2.1	Historické náklady	99
4.2.2	Běžná cena	103
4.2.3	Běžná tržní hodnota	104
4.2.4	(Čistá) realizovatelná/vypořádací hodnota	104
4.2.5	Současná hodnota	104
4.2.6	Reálná hodnota	105
4.3	Výchozí (prvotní) ocenění aktiv/závazků	106
4.4	Následné ocenění aktiv/závazků	107
4.4.1	Model historických nákladů (Cost model)	108
4.4.2	Model reálné hodnoty (Fair value/Revaluation model)	109
4.4.3	Model zůstatkové hodnoty (Amortized cost method)	110
4.4.4	Model ocenění ekvivalencí (Equity method)	112
4.5	Snížení hodnoty aktiv	113
4.5.1	Zásoby	114
4.5.2	Pozemky, budovy a zařízení; nehmotná aktiva	116
4.5.3	Finanční aktiva	118
4.6	Jak dál (aneb na dějinné křižovatce oceňování)	120
4.6.1	Zastánci "nové epochy"	121
4.6.2	Zastánci tradičních postupů	122
4.7	Oceňování podle směrnic EU	124
4.8	Dodatek: Změna hodnoty peněz v čase	125
4.8.1	Budoucí hodnota (Future value)	126
4.8.2	Současná hodnota (Present value)	126
4.8.3	Výpočet neznámé úrokové sazby	128
4.8.4	Ilustrace metody složeného úročení	128

II ZÁKLADNÍ SLOŽKY AKTIV A PASIV 131

5	DLOUHODOBÝ MAJETEK	133
5.1	Vymezení dlouhodobých aktiv	134
5.2	Pozemky, budovy a zařízení	137

5.2.1	Pořizovací náklady	139
5.2.2	Metody odpisů	139
5.2.3	Následné výdaje	147
5.2.4	Pozbytí aktiva	149
5.3	Nehmotná aktiva	152
5.3.1	Vymezení nehmotných aktiv	152
5.3.2	Vnitřně vytvořená nehmotná aktiva	154
5.3.3	Amortizace nehmotných aktiv	155
5.4	Některé specifické případy odpisování	156
5.4.1	Změny v odhadovaných veličinách	156
5.4.2	Odpisy za část roku	157
5.5	Úpravy účetního ocenění dlouhodobého majetku	159
5.5.1	Snížení hodnoty	159
5.5.2	Následné ocenění dlouhodobého majetku	160
5.6	Účetní a daňové odpisy	163
6	ZÁSoby	167
6.1	Hrubá marže a náklady prodaného zboží	169
6.2	Průběžný a periodický systém evidence zásob	170
6.3	Pořizovací náklady nakupovaných zásob	173
6.4	Metody a techniky oceňování zásob	174
6.4.1	Metoda individuálního ocenění	175
6.4.2	První do skladu, první ze skladu (FIFO)	177
6.4.3	Poslední do skladu, první ze skladu (LIFO)	177
6.4.4	Vážený aritmetický průměr	178
6.4.5	Zásada stálosti metod	179
6.5	Test na snížení hodnoty zásob	180
6.6	Specifika zásob vlastní činnosti	184
6.6.1	Výrobní náklady	184
6.6.2	Modely účetního zobrazení zásob vlastní činnosti	186
7	FINANČNÍ AKTIVA	191
7.1	Finanční investice	193
7.1.1	Investování a investice	194
7.1.2	Všeobecný přehled o finančních investicích	196
7.2	Finanční deriváty	201
7.2.1	Co jsou deriváty?	201
7.2.2	Klasifikace derivátů	203
7.2.3	Vykázání derivátu	205
7.3	Finanční nástroje	206
7.3.1	Definice a kategorizace finančních nástrojů	206
7.4	Definice finančních aktiv	210
7.5	Poznámky k oceňování reálnou hodnotou	211
7.6	Dodatek: dvě ukázky oceňování	215

8	POHLEDÁVKY, PENÍZE, TRŽBY	223
8.1	Uznání výnosu	225
8.2	Ocenění tržby	227
8.2.1	Prodej za hotové a na obchodní úvěr	227
8.2.2	Obchodní slevy a vratky zboží	228
8.3	Peněžní prostředky (cash)	229
8.4	Pohledávky	231
8.4.1	Měření neuhrazených pohledávek	232
8.4.2	Ocenění pohledávek	236
8.5	Podmíněná aktiva	239
9	ZÁVAZKY	241
9.1	Význam dluhů	242
9.2	Závazky v rozvaze podniku	244
9.2.1	Dlouhodobé/krátkodobé závazky v rozvaze - kritéria	246
9.2.2	Krátkodobé závazky versus krátkodobá aktiva	250
9.2.3	Závazky jisté a podmíněné	251
9.3	Finanční závazky	253
9.3.1	Definice finančního závazku	253
9.3.2	Finanční závazky v roli finančních nástrojů	255
9.4	Více o dlouhodobých dluhopisech	259
9.4.1	Funkce finančního trhu	259
9.4.2	Změna hodnoty peněz v čase u závazků	260
9.4.3	Dlouhodobé dluhopisy z pozice emitenta	261
9.5	Stručně o leasingu	271
10	VLASTNÍ KAPITÁL	275
10.1	Vymezení vlastního kapitálu	276
10.2	Vlastnické formy	279
10.2.1	Podnik jednotlivce	280
10.2.2	Partnerský podnik	280
10.2.3	Korporace	281
10.3	Složky vlastního kapitálu korporací	284
10.4	Základní kapitál	286
10.4.1	Kapitálové vklady	286
10.4.2	Více o akciích	288
10.4.3	Zvýšení základního kapitálu	290
10.4.4	Snížení základního kapitálu	293
10.4.5	Štěpení a konsolidace akcií	296
10.4.6	Vlastní akcie	298
10.5	Zadržené kumulované výděly	303
10.5.1	Výkaz zadržovaných kumulovaných výdělků	304
10.5.2	Kumulované výděly a peníze (cash)	306
10.6	Dividendy	307
10.7	Přínosy/zisky a újmy/ztráty	311

11 ODLOŽENÉ A AKRUÁLNÍ POLOŽKY	315
11.1 Časové rozlišení	316
11.1.1 Odložené položky	318
11.1.2 Akruální položky	320
11.2 Rezervy	325
11.3 Závěrem k části II	328
III VÝKAZY: OBSAH, OVĚŘOVÁNÍ, ANALÝZA	335
12 ROZVAHA	337
12.1 Komponenty účetního výkaznictví	338
12.1.1 Úplný soubor účetních výkazů	339
12.1.2 Poznámky a komentáře k výkazům	340
12.1.3 Výroční zpráva	342
12.2 Rozvaha	343
12.2.1 Požadavky IFRS/IAS	344
12.2.2 Požadavky US GAAP	347
12.2.3 Požadavky Evropské unie	348
12.3 Výkaz o změnách ve vlastním kapitálu	351
13 VÝSLEDOVKA	355
13.1 Požadavky IFRS	356
13.2 Požadavky US GAAP	359
13.3 Požadavky Evropské unie	360
13.4 Princip přiřazování nákladů výnosům	364
13.4.1 Provozní výsledek	364
13.4.2 Finanční a mimořádný výsledek	367
13.4.3 Přiřazování nákladů – obecné závěry	368
14 VÝKAZ PENĚŽNÍCH TOKŮ	369
14.1 Charakteristika výkazu	370
14.2 Vykazování toků z provozní činnosti	375
14.2.1 Přímá metoda	375
14.2.2 Nepřímá metoda	375
15 STRATEGICKÉ PODÍLY; KONSOLIDACE	383
15.1 Východiska	384
15.2 Míra vlivu versus metody vykázání podílu	386
15.3 Blíže k jednotlivým metodám	391
15.3.1 Metoda plné konsolidace	391
15.3.2 Metoda ekvivalence	394
15.3.3 Metoda poměrné konsolidace	395
15.4 Příklad k osvětlení metod	398
15.4.1 Zadání příkladu	398
15.4.2 Vypracování příkladu	399
15.4.3 Závěrečné poznámky k příkladu	402

16 AUDIT ÚČETNÍCH VÝKAZŮ	405
16.1 Podstata auditu účetních výkazů	406
16.1.1 Prvopočátky auditu	406
16.1.2 Auditing, audit a jeho druhy	406
16.1.3 Význam auditu účetních výkazů	409
16.2 Auditorská profese	410
16.2.1 Vznik, organizace a regulace	410
16.2.2 Regulace auditorské profese	411
16.3 Etické normy	413
16.4 Riziko v auditorské činnosti	414
16.5 Auditorské postupy	416
16.6 Zpráva auditora	418
16.6.1 Struktura a obsah zprávy	418
16.6.2 Výrok auditora	419
17 VÝKAZY MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ	423
17.1 Charakteristika malých a středních podniků	424
17.2 Podpora malého a středního podnikání v EU	425
17.3 Koncept výkaznictví podle IASB	426
17.4 Koncept výkaznictví podle ISAR	427
17.4.1 Koncept účetního výkaznictví ISAR	429
17.4.2 Účetní standardizace úrovně II	430
17.4.3 Účetní standardizace úrovně III	431
18 FINANČNÍ ANALÝZA	439
18.1 Smysl a potřeba finanční analýzy	440
18.1.1 Funkce a cíle finanční analýzy	440
18.1.2 Role finanční analýzy ve finančním řízení podniku	441
18.1.3 Externí zájemci o finanční analýzu	444
18.2 Zdroje dat pro finanční analýzu	445
18.3 Základní přístupy k finanční analýze	447
18.3.1 Klasifikace metod	447
18.3.2 Ukazatele extenzivní a intenzivní	453
18.4 Přehled jednoduchých metod finanční analýzy	454
18.5 Co nabízejí vyšší metody finanční analýzy	457
18.6 Více o poměrových ukazatelích	459
18.6.1 Klasifikace ukazatelů	459
18.6.2 Interpretace ukazatelů a tzv. doporučené hodnoty	468
18.6.3 Soustavy poměrových ukazatelů	472
18.6.4 Ukazatele kapitálového trhu	473
18.7 Účetnictví a analýza v širších souvislostech	477
19 ETICKÉ PROBLÉMY V ÚČETNICTVÍ	481
19.1 Etika v účetní profesi	482
19.1.1 Etika, morálka a jejich projev v účetnictví	482
19.1.2 Vliv prostředí na etiku účetní profese	483
19.2 Kodex profesionálního chování	487
19.3 Falšování účetních výkazů	492
19.3.1 Okolnosti vedoucí k falšování	492

19.3.2	Techniky falšování	494
19.3.3	Jeden příklad za všechny: kolaps společnosti ENRON	497
19.3.4	Evropy se účetní a auditorské skandály netýkají?	501
19.3.5	Jak dál?	502
20	DODATKY	505
20.1	Bibliografie	506
20.2	Klíčová slova s anglickými ekvivalenty	509